

Knjiga "Krbavska bitka i njezine posljedice" privlačno je grafički uobličena, popraćena ilustracijama i zemljopisnim kartama i kao takva značajno doprinosi svečanom obilježavanju 500. godišnjice bitke na Krbavskom polju.

Davor Kovačić

Borislav Bijelić, Đakovačke ulice.

Kratke biografije osoba po kojima su dobile ime,

Muzej Đakovštine, Đakovo, 1998., 248 str., ilustr., 22 cm.

Mr. Borislav Bijelić (1958.) od godine 1992. je kustos-povjesničar Muzeja Đakovštine u Đakovu. Od tada njegovo bavljenje i istraživanje usmjereno je prema zavičajnoj povijesti, napose manje poznatim ili neobrađenim temama iz đakovačke/đakovštinske prošlosti. Objavio je niz publicističkih, stručnih i znanstvenih radova u različitim đakovačkim i slavonskim publikacijama i izdanjima.

Kao rezultat Bijelićevih zanimanja i nastojanja u obradi zavičajne povijesti je i njegova knjiga naslovljena "Đakovačke ulice. Kratke biografije osoba po kojima su dobile ime" u izdanju Muzeja Đakovštine. Knjiga "Đakovačke ulice" opsežan je rad leksikalnog tipa nastao u nakani autora upoznati i podsjetiti sugrađane i druge zainteresirane na životopise osoba po kojima su ulice Đakova dobile sadašnje ime, a "koje su svojim djelovanjem u različitim oblastima društva, tijekom bliže ili dalje prošlosti ostavile upečatljiv trag na lokalnom i (li) nacionalnom planu."

Leksikoni obično nude kratku, osnovnu i vjerodostojnu obavijest o pojedinim temama i problemima. Tako i ovo djelo na kratak i pregledan način omogućuje provjeru, potvrdu i proširenje znanja o brojnim znamenitim i zaslužnim osobama iz naše zavičajne, nacionalne ili pak šire europske povijesti.

Na osnovu relevantnih podataka (enciklopedije, leksikoni, znanstvene i stručne knjige i članci) autor je ohradio i prikazao životopise 83 osobe po kojima su nazvane đakovačke ulice, odnosno po kojima nose ime danas. Znanje ili pak neznanje o tome tko su oni iz dalje ili bliže prošlosti po kojima moja/naša ili neka druga ulica u gradu imaju ime poticaj je i potreba u konzumiraju literature koju nam autor na sažet i vjerodostojan način nudi.

Nakon predgovora u kojemu autor objašnjava ukratko motive pisanja i nakanu knjige, slijede životopisi (abecednim redom od Božidara Adžije do Katarine Zrinske) znamenitih osoba iz hrvatske i europske povijesti ili pak osoba koje su obilježile ili zadužile povijest Đakova i Đakovštine. Pozornosti su napose vrijedni prikazi života i djelatnosti đakovčana Zvonimira Benčevića, Hedvige Dekker, Vatroslava Doneganija, Franje Josipa Kosine, Pavla Kraljevića, Franje Arpada Mesaroša i drugih manje poznatih izvan lokalnih đakovačkih okvira ili stručnih krugova.

Dio tih životopisa objedinjenih u knjizi, objavljivao je autor na stranicama "Đakovačkog glasnika" u podlistku "Ulice pišu povijest" s prvotnom nakanom upozoriti/upoznati sugrađane na osobe po kojima su imenovane ulice njihovog grada. Životopisi znamenitih i zaslužnih osoba i knjiga u cjelini, pisana je nepretenciozno, razumljivo i jednostavno s ciljem da korisniku pruži lako čitljivu i vjerodostojnu obavijest o nazivima đakovačkih ulica kao nerazdvojnog djelu naše prošlosti i sadašnjice.

Knjiga sadržava i ilustrativni materijal (portreti, razni prikazi: fotografije ili crteži) što je čini bogatijom, zanimljivijom, dokumentarnijom i stručnijom. Više nego uspjela likovna oprema naslovnice "Đakovačkih ulica" djelo je Hrvoja Duvnjaka. Popis korištene literature početna je smjernica onima koji o prikazanim i obrađenim osobama žele znati i više.

Osnovnu zadaću i stručnost, namjenjujući knjigu prvenstveno mladima i ljubiteljima zavičajne povijesti, autor je ispunio ostvarivši djelo nadasve zanimljivo i poticajno.

Vladimir Geiger

*Kvetoslava Kučerova: Hrvati u Srednjoj Europi,
Matica slovačka - Zagreb;
Matica hrvatska; Zagreb 1998., 326 str.
(prevela Lukrecija Vrnoga)*

Knjiga *Hrvati u Srednjoj Europi* slovačke povjesničarke Kvetoslave Kučerove, pruža cjelovit prikaz povijesti naseljavanja Hrvata na prostoru Srednje Europe od 16. do sredine 18. stoljeća. Pristupajući ovom problemu strogo znanstveno, autorica je dala sadržajan pregled gospodarskih, društvenih i političkih prilika toga prostora i vremena, kao okvir u kojem se odvijao složen proces migracija, a kojima je osnovni, iako ne i jedini uzrok bio osmanlijski ratni pohod. U knjizi se ističe da je srednje-podunavski prostor, odnosno područje Srednje Europe u 16. stoljeću uslijed mnogih uzroka (najviše zbog prodora Turaka), bilo relativno pusto i gospodarski zaostalo, te su u takvom ambijentu hrvatski kolonisti bili dobro došli kao radna snaga na napuštenim imanjima. Kučerova je u svom radu dala detaljnu analizu svih smjerova hrvatske migracije u Srednjoj Europi: prema Italiji, Gradišću, Donjoj Austriji, Kranjskoj, Štajerskoj, Moravskoj. U sustavnom istraživanju probleme hrvatske kolonizacije u Srednjoj Europi, autorica u središnje mjesto svog istraživanja stavlja naseljavanje Hrvata u Slovačku i ono ujedno zauzima središnje mjesto u knjizi. Kučerova naglašava da je naseljavanje Hrvata u Slovačku, poglavito njen zapadni dio, znatno utjecalo na povijesnu sudbinu Slovačke i utisnulo trajan pečat njezinoj etničkoj slici.

Knjiga je nastala na temelju istraživanja građe u arhivima Hrvatske, Slovačke, Mađarske, te publicirane građe i literature o Srednjoj Europi i Balkanskom poluotoku. Objavljena je 1976. godine u Bratislavi, a kako je tiskana u vrlo maloj nakladi i u vremenu kada za istraživanje ove problematike nije bilo osobitog raspoloženja u tadašnjoj Čehoslovačkoj i Jugoslaviji, knjiga nije pobudila veći interes javnosti. Poslije tog vremena, sve do 1997. godine autorica je novim istraživanjima svoju knjigu nadopunila i proširila novim znanstvenim spoznajama hrvatske, slovačke, austrijske i mađarske historiografije.

U predgovoru na početku knjige autorica iznosi motive i razloge koji su je ponukali da počne istraživati ovu problematiku i naznačuje glavne probleme na koje je nailazila u svom radu.

U prvom poglavlju pod naslovom *Pregled istraživanja* dan je pregled istraživanja migracija Hrvata u srednju Europu. Autorica ističe da u literaturi, naročito onoj starijoj, nema kritičko-znanstvenog pristupa, već se radi o literaturi usko regionalno ili nacionalno ograničenoj. Među prvim autorima koji su se bavili ovom problematikom bio je J. Szegedy,